

Renata Żylak

Szkoła Podstawowa nr 5 w Siedlcach

Iga Kornacka-Barczak

Szkoła Podstawowa nr 12 w Siedlcach

Scenariusz zajęć integracyjnych ***Inni, a może tacy sami?***

(czas: 60 minut, uczestnicy: kl. I-II gimnazjum)

Cele ogólne:

- przedstawienie literackiej wizji na temat niepełnosprawności,
- zapoznanie uczniów ze znaczeniem pojęcia „niepełnosprawność”,
- zapoznanie uczniów z głównymi rodzajami niepełnosprawności i ich właściwymi nazwami,
- uwrażliwienie na problematykę niepełnosprawności,
- kształcenie postawy tolerancji i szacunku dla niepełnosprawnych,
- uświadomienie uczniom barier, które tkwią w każdym z nas,
- podkreślenie wartości i sensu współistnienia wszystkich ludzi.

Cele operacyjne:

- uczeń zna przykłady literackie, podejmujące problematykę niepełnosprawności,
- rozumie pojęcie „niepełnosprawność”,
- potrafi wymienić i rozpoznać główne rodzaje niepełnosprawności,
- dostrzega negatywne zachowania środowiska wobec niepełnosprawnych,
- wyraża się o niepełnosprawnych z szacunkiem i tolerancją,
- zdaje sobie sprawę z własnych ograniczeń (w pełni sprawnego organizmu),
- ma świadomość, że tak naprawdę, nikt nie jest doskonały,
- zdaje sobie sprawę, że niepełnosprawni są wartościowi i potrzebni na świecie tak samo, jak ludzie w pełni zdrowi.

Formy pracy: praca w grupach, praca indywidualna, praca zbiorowa.

Metody pracy: pogadanka, metody impresyjne, praca z tekstem, elementy dramy.

Środki dydaktyczne: słowniki, plakaty, tablica z sentencjami, duże kartki dla grup ze zdaniami do uzupełnienia, tekst baśni J.Ch. Andersena pt. *To wielka różnica*, tekst wiersza ks. J. Twardowskiego pt. *Sprawiedliwość*, flamastry, rzeczy do czarodziejskiego worka, wystawa książek o walorach biblioterapeutycznych, dotyczących niepełnosprawnych, (w tym książki „mówionej”) kłębek wełny.

Organizacja i przebieg zajęcia

I. Wprowadzenie:

1. Zabawa „Słońce – burza – deszcz”. Podział uczestników na grupy. Zabawa integrująca „Nić Ariadny”.
2. Obejrzenie przez uczniów plakatów ilustrujących różne rodzaje niepełnosprawności. Uzupełnianie w grupach zdań:
 - Osoba niepełnosprawna kojarzy mi się z.....
 - Niepełnosprawność traktuję jako.....
 - Widok osoby niepełnosprawnej wywołuje we mnie.....
 - Moim zdaniem, ludzie niepełnosprawni w porównaniu do osób w pełni sprawnych są.....

Umieszczenie przez przedstawicieli grup na dużej tablicy kartek z uzupełnionymi zdaniami. Omówienie.

II. Część zasadnicza:

1. Wysłuchanie baśni J.Ch. Andersena pt. *To wielka różnica*.
2. Omówienie różnic między kwiatami mlecza i jabłoni (każda grupa ma tekst utworu): (mlecze: pogardzany, brzydki, chwast, niska pozycja wśród roślin, ubogi, ma brzydką nazwę, mało przydatny i mógłby nie istnieć; kwiat jabłoni: ceniony, piękny, roślina szlachetna, zna swoją wartość, jest ważny, dumny, ma piękną nazwę, istnieje dla parady).

3. Pogadanka wprowadzająca w zagadnienie niepełnosprawności:
 - Którym kwiatem chcielibyście być?
 - Z kim i dlaczego kojarzą się wspomniane kwiaty?
 - Zwrócenie uwagi uczniów na negatywne terminy używane w stosunku do niepełnosprawnych (w baśni brzydkie nazwy kwiatów np. mlecz). Podanie właściwego, kulturalnego określenia tej grupy ludzi: „niepełnosprawni”.
4. Grupowe wyszukiwanie przez uczniów w słowniku j. polskiego terminu „niepełnosprawność”. Głośne odczytanie objaśnienia ze słownika przez chętnego ucznia.
5. Omówienie rodzajów niepełnosprawności (wykorzystanie plakatów).
6. Podobieństwa osób w pełni sprawnych i niepełnosprawnych:
 - N. poleca, aby kolejne grupy wypisały podobieństwa między osobą pełnosprawną a niewidomą, niesłyszącą, niepełnosprawną intelektualnie i fizycznie.
 - Zaprezentowanie odpowiedzi przez przedstawicieli grup.
7. Pogadanka o niedoskonałości wszystkich ludzi:
 - N.: Czy ludzie w pełni sprawni są naprawdę sprawni w stu procentach, w każdej dziedzinie i w każdej sytuacji? W jakich okolicznościach nie mamy pożytku z naszego wzroku, słuchu, zdrowych nóg?
8. Scenki dramowe:
 - N.: Skoro my – w pełni sprawni - napotykamy w życiu bariery, to może nie tak bardzo różnimy się od niepełnosprawnych. Spróbujemy sobie to uświadomić podczas zabaw:
 - Wyobraźcie sobie, że gaśnie światło w pokoju i musimy odszukać po ciemku różne rzeczy. Taką sytuację przypomina zabawa „Czarodziejski worek”. Zapraszamy.
 - Teraz wyobraźcie sobie, że jesteście w teatrze na przedstawieniu. Widownia jest pełna, a wy musicie przekazać wiadomość koledze na drugi koniec rzędu. Najlepiej sprawdzi się tutaj „Głuchy telefon”. Zapraszamy.
9. Wyszukiwanie podobieństw między ludźmi w poznanych tekstach wiersza i baśni:
 - N. stwierdza: Wiele łączy wszystkich ludzi (np.: oglądają telewizję, jedzą owoce, chodzą do kina, przeżywają miłość, cieszą się, smucą i złością). Można wśród niepełnosprawnych znaleźć do-

brego przyjaciela, opiekuna, sportowca, artystę, pisarza, kucharza, informatyka itd. Nie są oni gorsi w pracy, w życiu towarzyskim, twórczości, nawet w sporcie od osób sprawnych w pełni. Natomiast w kategorii piękna ludzi różni nie powierzchowność, ale bogactwo wewnętrzne. Prawdziwe piękno człowieka jest bowiem ukryte w duszy. Podobne spostrzeżenie było powodem wstydu gałązki jabłoni z baśni Andersena.

- N. prosi, aby poszczególne grupy uczniów podkreśliły w baśni te fragmenty, które mówią o podobieństwach kwiatów (ludzi) oraz ich jednakowej wartości dla świata. Odczytanie fragmentów przez przedstawicieli grup.
- Wywieszenie tablicy z głównymi sentencjami baśni – fragmentami utworu:

...wszyscy uważają jabłoń za tak niewypowiedziane piękną, ale ten ubogi kwiatek otrzymał od Pana Boga tyle samo darów, tylko że w innym rodzaju, kwiaty te są tak różne, a jednak oba są jednakowymi dziećmi w królestwie piękna...

(J.Ch. Andersen)

...nie zastanawiała się nigdy nad nieskończoną miłością Pana Boga do wszystkiego, co żyje, co się porusza, nie myślała nigdy o tym, że wielka ilość piękna i dobra może być schowana, ale nie zapomniana...

(J.Ch. Andersen)

III. Podsumowanie zajęć

1. Przedstawienie przez nauczyciela wiersza ks. J. Twardowskiego pt. *Sprawiedliwość*.
2. Wyszukanie i odczytanie przez uczniów fragmentu wiersza, ukazującego sens współistnienia wszystkich ludzi (N. zawiesza kolejną tablicę z główną sentencją).

*...nierówni potrzebują siebie
im najłatwiej zrozumieć że każdy jest dla
wszystkich
i odczytywać całość*

(ks. J. Twardowski)

- N. podsumowuje: Dobrze zapamiętajcie te fragmenty z literatury. Niech będą dla was wskazówką w życiu i kontaktach z osobami niepełnosprawnymi.
- 3. Weryfikacja wcześniejszych poglądów o niepełnosprawnych (ponowne, grupowe uzupełnienie zdań, nad którymi pracowaliśmy na początku zajęcia). Porównanie odpowiedzi.
- 4. Zabawa na zakończenie: „Gdybym miał czarodziejską różdżkę, to...”
- 5. Ewaluacja (typu „wieżowiec”).
- 6. Oglądanie wystawy książek dotyczących niepełnosprawnych.

Bibliografia

1. Andersen J.Ch: Baśnie, Warszawa 1977.
2. Borecka I.: Biblioterapia formą terapii pedagogicznej. Skrypt dla studentów pedagogiki, Wałbrzych 2001.
3. Borecka I.: Biblioterapia. Teoria i praktyka. Poradnik, Warszawa 2001.
4. Dykcik W. (red.): Pedagogika specjalna, Poznań 2001.
5. Nawrocki A. (red.): Poezja polska. Antologia Tysiąclecia, Warszawa 1998.
6. Obuchowska I.: Dziecko niepełnosprawne w rodzinie, Warszawa 1999.
7. Sękowska Z.: Wprowadzenie do pedagogiki specjalnej, Warszawa 1998.